

Slovanské jazykové vlivy a kontakty

KREJČOVÁ, E.: *Slavjanskijat Vavilon. Za interferencijata meždu slavjanskite ezici*. Sofija: Paradigma, 2016. 106 stran. ISBN 978-954-326-268-7.

Na začátku roku 2016 vyšla v Bulharsku kniha *Slavjanskijat Vavilon. Za interferencijata meždu slavjanskite ezici*, jejíž autorkou je Elena Krejčová. Monografie přibližuje čtenářům aktuální problematiku jazykové interference ve slovanských jazycích, která se jeví být společná srovnávací slovanské jazykovědě, metodice cizojazyčné výuky, psycholingvisticce, aplikované lingvisticce a lingvistické pragmatice. Autorka sdílí své dlouholeté odborné lingvistické a praktické pedagogické zkušenosti jako lektorka bulharského jazyka pro cizince (Čechy a Slováky) na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Publikaci vydalo bulharské nakladatelství Paradigma v Sofii a tvoří ji 10 kapitol, které dobře poslouží jak lingvistům a lektorům, tak všem slovansky hovořícím zájemcům, kteří se vydají nesnadnou cestou studia bulharského jazyka.

První kapitola představuje teoretický náhled do problému osvojování si cizího jazyka s jeho psycholingvistickými aspekty – role a vliv (pozitivní i negativní) prvního jazyka při osvojování druhého, podstata a specifika jednotlivých druhů interferencí, problémy způsobené genetickou příbuzností obou jazyků aj. Autorka poukazuje na specifické problémy a velmi složité vzájemné prolínání a vlivy, které nejsou jen důsledkem jejich příbuznosti, ale také se u nich poměrně často můžeme setkat s jevem, kdy je ve vnímání individua cizí špatně rozpoznáno jako svoje.

Druhá kapitola knihy se věnuje tzv. falešným přátelům překladatelů slovanských jazyků. Autorka představuje toto aktuální téma v kontextu diskusních otázek a v jeho celkové složitosti. Kromě bohatého teoretického výkladu opírajícího se o poznatky ze současné slavistické a anglojazyčné literatury nemůžeme opomenout velké množství pečlivě připraveného různorodého jazykového materiálu.

Paronymie, homonymie a sémantické vztahy u příbuzných jazyků jsou předmětem třetí kapitoly, která navíc kontrastivním způsobem obeznamuje čtenáře s příslušnou českou a bulharskou terminologií a přibližuje stavy bádání v této oblasti v obou zemích.

Plynulým pokračováním tématu syntagmatických sémantických vztahů v příbuzných jazycích jsou otázky slovtvorby, které autorka představuje opět v kontextu jazykové interference mezi bulharštinou a češtinou. Její pozornost je upřena i na některé shody a rozdíly při sufixálně derivačních procesech v obou jazycích s ohledem na potenciální případy jazykové interference u mluvčích jednoho jazyka při výuce druhého.

Dalšími dvěma kapitolami autorka poukazuje na lexikálně gramatickou kategorii rodu u podstatných jmen jako na zdroj negativního jazykového transferu. Rozdíly

mezi bulharštinou a češtinou u této kategorie bývají častou příčinou chyb, kterým je možné se vyhnout, pokud se v počáteční etapě výuky bulharského jazyka pro Čechy, respektive českého jazyka pro Bulhary, aplikuje srovnávací a konfrontační analýza.

Předposlední kapitola knihy popisuje charakteristické chyby, kterých se studenti bulharského jazyka na Masarykově univerzitě v Brně dopouštějí s ohledem na lingvistické a psychologické aspekty situace, ve které se nacházejí. Případy jazykové interference jsou analyzovány na grafické, pravopisné, lexikální, morfologické a syntaktické úrovni. Mezi důležité autorčiny závěry patří stanovisko, že v procesu cizojazyčné výuky je velmi důležitá jak psycholingvistická připravenost vyučujícího, tak ovšem i psychologický postoj a sociolingvistické kompetence studentů.

Puzzle jazykových kontaktů je doplněno aktuálním problémem mluvy Bulharů v zahraničí, který je předmětem předposlední kapitoly. Objektem autorčina zkoumání je komunikace uživatelů dvou vláken největšího bulharského internetového fóra www.bg-mama.com, které užívají Bulhaři v Česku, vystavení situací tzv. sociálního bilingvismu. Zajímavé jsou velmi časté případy tzv. jazykového pohodlí, které autorka hodnotí jako typické pro tuto jazykovou skupinu.

Publikací *Slavjanskijat Vavilon. Za interferencijata meždu slavjanskite ezici* Elena Krejčová dokazuje, že jazyková interference má být zkoumána v kontextu formování jazykových a komunikačních kompetencí v procesu cizojazyčné výuky. Její výzkum představuje velmi cenný příspěvek k teorii a praxi jazykové interference ve slovanských jazycích a je významným přínosem na poli, kde se prolínají současné jazykovědné, pedagogické a psychologické vědy.

Zornica Cvetkova